Euroopa Parlament
2019-2024

Majandus- ja rahanduskomisjon

2023/2063(INI)

4.12.2023

RAPORTI PROJEKT

majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta 2024 kohta
(2023/2063(INI))

Majandus- ja rahanduskomisjon

Raportöör: René Repasi

Kaasatud komisjoni arvamuse koostaja vastavalt kodukorra artiklile 57:
Margarida Marques, eelarvekomisjon

SISUKORD

lk

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....3

SELETUSKIRI 8

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta 2024 kohta
(2023/2063(INI))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut (ELi toimimise leping), eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artiklit 136,

– võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu ja ELi toimimise lepingu protokolli nr 1 riikide parlamentide rolli kohta Euroopa Liidus,

– võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu ja Euroopa Liidu toimimise lepingu protokolli nr 2 subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamise kohta,

– võttes arvesse majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingut,

– võttes arvesse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel vastu võetud Pariisi kokkulepet ja kestliku arengu eesmärke,

– võttes arvesse nõukogu 8. novembri 2011. aasta direktiivi 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta[1],

– võttes arvesse nõukogu 8. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1177/2011, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta[2],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1173/2011 eelarvejärelevalve tõhusa rakendamise kohta euroalal[3],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1174/2011 euroalal esineva ülemäärase makromajandusliku tasakaalustamatuse korrigeerimiseks võetavate täitemeetmete kohta[4],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1175/2011, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta[5],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta[6],

[1] ELT L 306, 23.11.2011, lk 41.
[2] ELT L 306, 23.11.2011, lk 33.
[3] ELT L 306, 23.11.2011, lk 1.
[4] ELT L 306, 23.11.2011, lk 8.
[5] ELT L 306, 23.11.2011, lk 12.
[6] ELT L 306, 23.11.2011, lk 25.

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrust (EL) nr 472/2013, millega tugevdatakse majanduse ja eelarve järelevalvet euroala liikmesriikide üle, millel on või võivad tekkida tõsised raskused finantsstabiilsuse tagamisel[7],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrust (EL) nr 473/2013 euroala liikmesriikide eelarvekavade seire ja hindamise ning nende ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimise tagamise ühiste eeskirjade kohta[8],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrust (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu[9],

– võttes arvesse komisjoni 4. märtsi 2021. aasta teatist „Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava“ (COM(2021)0102),

– võttes arvesse nõukogu, komisjoni, Euroopa Parlamendi ja sotsiaalpartnerite 7. mai 2021. aasta Porto sotsiaalkohustust,

– võttes arvesse Euroopa Eelarvenõukogu 28. juuni 2023. aasta hinnangut euroalale 2024. aastal kohase eelarvepoliitika kohta,

– võttes arvesse Euroopa Eelarvenõukogu 4. oktoobri 2023. aasta aastaaruannet,

– võttes arvesse komisjoni 9. novembri 2022. aasta teatist ELi majandusjuhtimise raamistiku reformimise suuniste kohta (COM(2022)0583),

– võttes arvesse komisjoni ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97 (COM(2023)0240),

– võttes arvesse komisjoni ettepanekut võtta vastu nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta (COM(2023)0241),

– võttes arvesse komisjoni ettepanekut võtta vastu nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta (COM(2023)0242),

– võttes arvesse Granada deklaratsiooni, mis võeti vastu 6. oktoobril 2023,

– võttes arvesse komisjoni 21. novembri 2023. aasta teatist „2024. aasta kestliku majanduskasvu analüüs“ (COM(2023)0901),

– võttes arvesse komisjoni 21. novembri 2023. aasta teatist „2024. aasta häiremehhanismi aruanne“ (COM(2023)0902) ja komisjoni 21. novembri 2023. aasta soovitust võtta vastu nõukogu soovitus euroala majanduspoliitika kohta (COM(2023)0903),

[7] ELT L 140, 27.5.2013, lk 1.
[8] ELT L 140, 27.5.2013, lk 11.
[9] ELT L 57, 18.2.2021, lk 17.

– võttes arvesse komisjoni ja nõukogu 21. novembri 2023. aasta ettepanekut võtta vastu ühine tööhõivearuanne (COM(2023)0904),

– võttes arvesse komisjoni 15. novembril 2023 avaldatud 2023. aasta sügise majandusprognoosi,

– võttes arvesse kodukorra artiklit 54,

– võttes arvesse eelarvekomisjoni arvamust,

– võttes arvesse majandus- ja rahanduskomisjoni raportit (A9-0000/2022),

A. arvestades, et komisjoni 2023. aasta sügisprognoosi kohaselt peaks SKP kasvama 2023. aastal nii ELis kui ka euroalal 0,6 % ning kasvama 2024. aastal ELis 1,3 % ja euroalal 1,2 %;

B. arvestades, et vaatamata majanduskasvu aeglustumisele toimis 2023. aasta esimesel poolel ELi tööturg jätkuvalt hästi, siiski on mõnes sektoris ja kutsealal tööjõupuudus komisjoni 2023. aasta sügisprognoosi kohaselt endiselt tõsine; arvestades, et töötus jõudis ELis tervikuna ajalooliselt madalale tasemele ja on liikmesriigiti erinev;

C. arvestades, et 2023. aastal on inflatsioon ELis 6,5 % ja euroalal 5,6 % ning komisjoni 2023. aasta sügisprognoosi kohaselt langeb see 2024. aastal ELis 3,5 %-le ja euroalal 3,2 %-le;

D. arvestades, et valitsemissektori võla suhe SKPsse peaks ELis vähenema 83,1 %-ni (euroalal 90,4 %-ni); arvestades, et valitsemissektori võla suhe SKPsse peaks ELis marginaalselt vähenema umbes 82,7 %-ni 2024. aastal ja 82,5 %-ni 2025. aastal;

E. arvestades, et kiire, otsustav ja koordineeritud poliitiline vastus võimaldas ELi majandusel taastuda ja tegeleda COVID-19 pandeemia ja Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja sotsiaal-majanduslike tagajärgedega ning läbida sellest tulenev energiakriis, 2023. aasta majanduskasvu aeglustumine ning suure riski ja ebakindluse periood, sealhulgas olukorra tõttu Lähis-Idas;

F. arvestades, et liidu rahastamine on osutunud oluliseks vahendiks makromajandusliku stabiliseerimise tagamisel ELi tasandil ning liidu sisemise ja välise vastupanuvõime suurendamisel kriisi ajal, toetades samal ajal liikmesriike ELi prioriteetide vajalike investeeringute rahastamisel praeguste ja tulevaste probleemide lahendamiseks;

ELi majanduslikud väljavaated

1. väljendab muret ELi nõrga majanduskasvu pärast; märgib energiahindade ja inflatsiooni jätkuvat mõju leibkondade ostujõule ja ELi ettevõtete suutlikkusele;

2. tunnustab Euroopa Keskpanga (EKP) jõupingutusi inflatsioonimäära alandamiseks euroalal; on seisukohal, et intressimäärade tõstmine lahendab vaid osaliselt inflatsioonitõusu põhjuseid ning et vaja on piisavat ja kooskõlastatud eelarve-, struktuuri- ja õiguspoliitikat ning reforme, mis täiendavad EKP rahapoliitika meetmeid;

3. rõhutab, et avaliku ja erasektori investeeringute puudumine teatavates liikmesriikides

takistab kestliku majanduskasvu potentsiaali; rõhutab, et need investeeringud on väga olulised selleks, et EL suudaks toime tulla olemasolevate probleemidega ning suurendada ELi vastupanuvõimet ja konkurentsivõimet eelseisvate probleemide ajal;

Euroopa poolaasta ning taaste- ja vastupidavusrahastu

4. tuletab meelde, et Euroopa poolaasta on kehtestatud raamistik eelarve-, majandus-, sotsiaal- ja tööhõivepoliitika koordineerimiseks kogu liidus kooskõlas aluslepingutega, sealhulgas Euroopa sotsiaalõiguste sambaga, kaitstes seeläbi liidu makromajanduslikku stabiilsust ja sotsiaalset ühtekuuluvust;

5. on mures Euroopa poolaasta sotsiaalse mõõtme halvenemise pärast, mis tuleneb riigipõhiste soovituste piiramisest riiklike taaste- ja vastupidavuskavade rakendamisega, ning sotsiaalvaldkonna tulemustabelil põhinevate sotsiaalsete riigipõhiste soovituste arvu vähenemise pärast; kutsub komisjoni üles siduma riigipõhised soovitused tihedamalt vastavate riikide aruannetega;

6. nõustub, et 2024. aasta riigipõhistes soovitustes tuleb keskenduda piiratud hulgale probleemidele; rõhutab, et riigipõhised soovitused peavad võrdselt aitama suurendada konkurentsivõimet, edendada rohe- ja digiüleminekut ning tagada sotsiaalne õiglus; rõhutab, et riigipõhistes soovitustes tuleb arvesse võtta sotsiaalseid haavatavusi;

7. tunneb muret selle pärast, et taaste- ja vastupidavusrahastu tulemuspõhine rahastamis- ja kontrollisüsteem annab tegelikkuses liiga vähe tulemusi ja tekitab liiga palju bürokraatiat; nõuab suuremat paindlikkust vahe-eesmärkide ja üldiste eesmärkide kohandamiseks, et võtta arvesse rakendamisel saadud kogemusi;

8. toetab ELi ühtekuuluvuspoliitika programmide ühtlustamist taaste- ja vastupidavusrahastus ning riigipõhistes soovitustes kindlaks tehtud investeerimisvajadustega; tuletab meelde, et ühtekuuluvuspoliitikal on laiem eesmärkide kogum kui taaste- ja vastupidavusrahastul; nõuab sidusrühmade osalemise võrreldavat kaasamist riiklike taaste- ja vastupidavuskavade koostamisse ja rakendamisse, nagu see on ühtekuuluvuspoliitika programmide puhul;

ELi majanduse juhtimise raamistiku reform

9. peab vajalikuks ELi eelarve-eeskirju reformida ja väljendab heameelt komisjoni esitatud ettepanekute üle;

10. rõhutab, et reform peab viima raamistiku lihtsustamiseni, olema riigipõhisem ja tugevdama selle jõustatavust ning võimaldama liikmesriikidel täita avaliku sektori investeerimisvajadusi oma majanduse rohe- ja digiüleminekuks, kahjustamata valitsemissektori võla jätkusuutlikkust;

11. väljendab heameelt selle üle, et taaste- ja vastupidavusrahastu kavandamisvalikutest on saadud kogemusi riiklike eelarve-, reformi- ja investeerimiskohustuste sidumisel ELi rahaliste stiimulitega, nagu toetused ja laenud; peab äärmiselt kahetsusväärseks, et erinevalt taaste- ja vastupidavusrahastust puuduvad majanduse juhtimise raamistiku reformimisel motiveerimismehhanismid vajalike riiklike poliitikareformide ja investeeringute toetamiseks ja edendamiseks; on mures selle pärast, et mõnel

liikmesriigil puudub finantssuutlikkus, et ise rahastada õiglast rohe- ja digiüleminekut;

12. taunib asjaolu, et reformiettepanekutes ei käsitleta piisavalt makromajandusliku tasakaalustamatuse ja eelarve-eeskirjade koostoimet; rõhutab, et ELi finantsstabiilsus sõltub liikmesriikide majanduste vahelisest makromajanduslikust tasakaalust ning et sellise tasakaalu taastamine võib nõuda avaliku sektori kulutusi;

13. tunnistab vajadust vältida püsivat ülemäärast eelarvepuudujääki ja nõuab selle eesmärgi saavutamiseks objektiivsetel kriteeriumidel põhinevaid ühiseid eeskirju; rõhutab, et vastutasuks ei tohiks need eeskirjad välistada ajutisi kõrvalekaldeid netokulude kavast sihtotstarbeliste, põhjendatud ja strateegiliselt oluliste investeeringute tõttu, millega täidetakse ELi eesmärke;

14. tunnistab, et üksikute liikmesriikide võla jätkusuutlikkus ja nende suutlikkus vähendada võlga, olles samas võimelised investeerima, on erinevad; rõhutab seetõttu vajadust võimaldada liikmesriikidel kasutada erinevaid võla vähendamise viise;

15. väljendab heameelt asjaolu üle, et komisjon peab liikmesriikidega läbirääkimisi üksikute eelarve- ja struktuurikavade üle; rõhutab, et sellise komisjoni kaalutlusõiguse suurendamisega peab kaasnema suurem vastutus Euroopa Parlamendi ees;

16. on seisukohal, et liikmesriikide parlamentide suurem kaasamine eelarve- ja struktuurikavade sisu kindlaksmääramisse ja selle üle hääletamisse on mõttekas viis, kuidas suurendada riikide isevastutust eelarve- ja struktuurikavade eest;

17. tunnistab, et majandusdialoog Euroopa poolaasta osana loob vastutuse kasuliku aluse, kuid on seisukohal, et nõuetekohast vastutust on võimalik saavutada ainult siis, kui Euroopa Parlamendil on vastutusvahendid, mis võimaldavad tal kohaldada tagajärgi, mis põhinevad Euroopa poolaasta tulemuslikkuse hindamisel, nagu vetoõigus või volinike isiklik vastutus;

°

° °

18. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

SELETUSKIRI

Euroopa poolaasta on iga-aastane tegevus liikmesriikide majandus- ja eelarvepoliitika koordineerimiseks ning sellel on ulatuslik mõju sotsiaalpoliitikale. Algatusraportis majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta 2024 kohta väljendatakse muret nõrga majanduskasvu pärast, rõhutatakse energiahindade ja inflatsiooni mõju ostujõule ning tunnistatakse ELi rolli majanduse stabiliseerimisel kriiside ajal. Raportöör rõhutab vajadust kooskõlastatud eelarve-, struktuuri- ja õiguspoliitika ning avaliku ja erasektori investeeringute järele. 2024. aasta kestliku majanduskasvu strateegia tööhõive- ja sotsiaalsed aspektid on eriti olulised, arvestades ebakindlust, mida iseloomustab kasvav inflatsioon ja elukallidus, mis on tingitud Venemaa jätkuvast sissetungist Ukrainasse, samuti jätkuvad sotsiaalsed ja majanduslikud tagajärjed, mida põhjustab COVID-19 pandeemia ja olukord Lähis-Idas.

Raportis väljendatakse muret ELi madalate kasvumäärade pärast, mis on tingitud energiahindade ja inflatsiooni jätkuvast mõjust leibkondade ostujõule ja ELi ettevõtete tulemuslikkusele. Tunnistatakse EKP jõupingutusi inflatsiooniga võitlemisel, kuid viidatakse ka sellele, et ainult intressimäärade tõstmine ei ole piisav; vaja on kooskõlastatud eelarve-, struktuuri- ja õiguspoliitikat kriisist räsitud keskkonna kõrvaldamiseks. Tekstis rõhutatakse, et ebapiisavad avaliku ja erasektori investeeringud teatavates liikmesriikides takistavad kestlikku majanduskasvu, ning rõhutatakse nende investeeringute otsustavat rolli ELi vastupanuvõime, stabiilsuse ja konkurentsivõime suurendamisel probleemide korral.

Lisaks arutab raportöör Euroopa poolaasta ning taaste- ja vastupidavusrahastuga seotud küsimusi ning teeb ettepaneku reformida ELi majanduse juhtimise raamistikku, mis hõlmab vajadust lihtsustamise, jõustatavuse ning rohe- ja digiülemineku toetamise järele. Kuigi raportöör tunnistab taaste- ja vastupidavusrahastust saadud kogemusi, peab ta kahetsusväärseks, et kavandatud majanduse juhtimise raamistiku reformis puuduvad sarnased motiveerimismehhanismid. Väljendatakse muret mõne liikmesriigi finantssuutlikkuse pärast rahastada iseseisvalt vajalikku rohe- ja digiüleminekut. Väljendatakse muret ka sotsiaalse mõõtme vähenemise pärast, mis on tingitud riigipõhiste soovituste piiratusest, ja sellest tuleneva sotsiaalvaldkonna tulemustabelil põhinevate soovituste arvu vähenemise pärast. Raportöör pooldab sihipäraseid 2024. aasta riigipõhiseid soovitusi, rõhutades nende rolli konkurentsivõime, rohe- ja digiülemineku ning sotsiaalse õigluse edendamisel, võttes arvesse sotsiaalseid haavatavusi. Väljendatakse muret taaste- ja vastupidavusrahastu tulemuspõhise süsteemi ebatõhususe ja bürokraatia pärast. Käesoleva aasta poolaasta aruandes toetatakse ELi ühtekuuluvuspoliitika vastavusse viimist taaste- ja vastupidavusrahastu ning riigipõhiste soovitustega, kutsudes sidusrühmi üles osalema riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades, mis sarnanevad ühtekuuluvuspoliitika programmidele.

Raportöör taunib asjaolu, et makromajandusliku tasakaalustamatuse ja eelarve-eeskirjade koostoimele ei pöörata piisavalt tähelepanu, rõhutades, kui oluline on sellega tegeleda ELi finantsstabiilsuse tagamiseks, mis võib nõuda avaliku sektori kulutusi. Ta tunnistab vajadust piirata avaliku sektori kulutusi, et vältida ülemäärast eelarvepuudujääki, ning soovitab objektiivsetel kriteeriumidel põhinevaid piiranguid, kusjuures teatavad kulutused on ette nähtud vajalike investeeringute jaoks, mille suhtes tehakse erand.

Lisaks peetakse murettekitavaks taaste- ja vastupidavusrahastu ranget tulemuspõhist rahastamis- ja kontrollisüsteemi, sest kokkulepitud investeerimiseesmärkide saavutamiseks on

vaja suuremat paindlikkust. See on veelgi vajalikum, kui ühtekuuluvuspoliitika programme ühtlustatakse taaste- ja vastupidavusrahastu investeerimisvajadustega. ELi eelarve-eeskirjade reformil on oluline roll liikmesriikide majandus- ja eelarvepoliitika edasises arengus, samuti on vaja suuremat vastutust, riikide parlamentide kaasamist ja sobivaid vahendeid, et Euroopa Parlament saaks pidada Euroopa Komisjoni vastutavaks Euroopa poolaasta tulemuste eest.